

Endringer i helligdagsloven - søndagsåpne butikker. Nome kommunes høringsuttalelse

Arkivsaknr: 15/683

Nome kommune	Jnr.:	Arkiv	Saksbehandler
	15/6510	K2-U62	Bjørn G. Andersen
Forvaltningsorgan:		Dato	Sak nr.
Kommunestyret		18.06.2015	056/15

Innstilling fra rådmannen:

Nome kommune avgir slik høringsuttalelse;

18.06.2015 KOMMUNESTYRET

Avstemming:

Forslag fra Ap v/Trond G. Skippervold-Hansen:

Når regjeringen går lovveien for å presse fram søndagsåpne butikker, legger den til rette for en samfunnsutvikling store deler av det norske folk ikke ønsker. Det er verken bra for barn og familier, for arbeidstakere, forbrukere, næringslivet eller miljøet.

Regjeringen ignorerer alle faglige og folkelige advarsler mot søndagsåpning.

Spørreundersøkelser viser at det store flertallet av befolkningen er imot forslaget. Både fagbevegelsen og arbeidsgiverorganisasjonene Virke og NHO har uttrykt sterk motstand – i likhet med frivillige organisasjoner, miljøbevegelsen og kirken.

Regjeringen påstår at forslaget deres skal gi folk større frihet. Det er neppe de ca 370 000 ansatte i varehandelen enig i, når de må gå på jobb på søndager. Det vil i tillegg bli en stor utfordring for mange mindre butikker på landsbygda. Vi vet at handelslekkasje allerede i dag i mange lokalsamfunn er en stor utfordring. Derfor vil nok de fleste, også mindre butikker, velge å være tilgjengelige for kundene også på søndag, om regjeringen får gjennomslag for sitt forslag. Dette vil være krevende for butikker med lokale eiere, få ansatte og liten omsetning.

Resultatet kan være enda flere arbeidstimer i løpet av en uke, en uke som allerede består av langt flere arbeidstimer enn ellers i arbeidslivet.

Vi frykter på sikt butikkdød i mindre sentrale strøk, og med dette mindre levedyktige bygder.

Vi har allerede i dag stor, både frihet og mulighet for å handle i butikker som har sene åpningstider seks dager pr. uke, og at vi derimot fratar ansatte i varehandelen deres mulighet til å ha søndagene til egen disposisjon på linje med svært mange andre yrkesgrupper.

Det alternative forslaget om at det enkelte kommunestyre selv skal bestemme, er ikke noe godt kompromiss. Da vil «tribuneeffekten» lett melde seg ved at nabokommunen vil føle press til å åpne når konkurrerende butikker nær kommunegrensen gjør det. En slik utvikling vil gjelde både for store kjøpesentre og for små nærbutikker

Av ovennevnte argumentasjon går Nome kommunestyre i mot lovforslag om søndagsåpne butikker i større utstrekning enn i dag.

Forslaget ble vedtatt med 21 mot 7 stemmer.

Forslag fra Frp og H v/Gry Anette R. Amundsen:

Nome kommune avgir høringsuttalelse som er positiv og i tråd med regjeringens forslag om endringer i Helligdagsloven. Samt at beslutningsmyndighet legges til den enkelte kommune.

Forslaget fikk 7 stemmer, og falt.

KS-056/15 VEDTAK:

Når regjeringen går lovveien for å presse fram søndagsåpne butikker, legger den til rette for en samfunnsutvikling store deler av det norske folk ikke ønsker. Det er verken bra for barn og familier, for arbeidstakere, forbrukere, næringslivet eller miljøet.

Regjeringen ignorerer alle faglige og folkelige advarsler mot søndagsåpning.

Spørreundersøkelser viser at det store flertallet av befolkningen er imot forslaget. Både fagbevegelsen og arbeidsgiverorganisasjonene Virke og NHO har uttrykt sterk motstand – i likhet med frivillige organisasjoner, miljøbevegelsen og kirken.

Regjeringen påstår at forslaget deres skal gi folk større frihet. Det er neppe de ca 370 000 ansatte i varehandelen enige i, når de må gå på jobb på søndager. Det vil i tillegg bli en stor utfordring for mange mindre butikker på landsbygda. Vi vet at handelslekkasje allerede i dag i mange lokalsamfunn er en stor utfordring. Derfor vil nok de fleste, også mindre butikker, velge å være tilgjengelige for kundene også på søndag, om regjeringen får gjennomslag for sitt forslag. Dette vil være krevende for butikker med lokale eiere, få ansatte og liten omsetning.

Resultatet kan være enda flere arbeidstimer i løpet av en uke, en uke som allerede består av langt flere arbeidstimer enn ellers i arbeidslivet.

Vi frykter på sikt butikkdød i mindre sentrale strøk, og med dette mindre levedyktige bygder.

Vi har allerede i dag stor, både frihet og mulighet for å handle i butikker som har sene åpningstider seks dager pr. uke, og at vi derimot fratar ansatte i varehandelen deres mulighet til å ha søndagene til egen disposisjon på linje med svært mange andre yrkesgrupper.

Det alternative forslaget om at det enkelte kommunestyre selv skal bestemme, er ikke noe godt kompromiss. Da vil «tribuneeffekten» lett melde seg ved at nabokommunen vil føle press til å åpne når konkurrerende butikker nær kommunegrensen gjør det. En slik utvikling vil gjelde både for store kjøpesentre og for små nærbutikker.

Av ovennevnte argumentasjon går Nome kommunestyre i mot lovforslag om søndagsåpne butikker i større utstrekning enn i dag.

(Kommunestyret gjør endelig vedtak).

Kopi av saksutredning med vedtak sendes:

Dokumenter i saken:

- 1 27.03.2015 Høring - forslag om endringer i helligdagsloven for å tillate søndagsåpne butikker

Dokumentene følger som vedlegg.

Faktiske opplysninger

Kulturdepartementet foreslår i høringsnotatet å endre helligdagsloven, slik at det blir tillatt for butikker å ha åpent på vanlige søndager. Påbudet om stengte butikker foreslås opprettholdt for de særskilte helligdagene, for høytidsdagene 1. og 17. mai, og for høytidsaftenerne påske-, pinse-, og julaften fra kl. 16. Av praktiske grunner foreslås det å videreføre dagens unntaksregler for nærmere bestemte typer utsalgssteder på de dagene der butikkene ellers skal holde stengt.

I høringsnotatet er dette mer detaljert fremlagt slik;

Departementet foreslår samtidig å opprettholde påbudet om stengte butikker på de 10 særskilte helligdagene (nyttårsdag, skjærtorsdag, langfredag, første påskedag, annen påskedag, Kristi Himmelfartsdag, første pinsedag, annen pinsedag, første juledag og annen juledag). Dessuten foreslår departementet at det gjeldende påbudet om butikkstengt på de særskilte høytidsdagene 1. og 17. mai blir videreført. Også påbudet i helligdagsloven § 5 om at butikker skal holde stengt fra kl. 16 på jul-, påske- og pinseaften foreslås videreført.

Det er i høringsnotatet også tatt inn et alternativt forslag om at beslutningsmyndighet legges til den enkelte kommune. Gjennom en slik løsning vil de lokalt folkevalgte kunne ta stilling til om adgangen til søndagsåpent i kommunen skal utvides i forhold til dagens regulering, men det forutsettes at en eventuell kommunal reguleringsmyndighet ikke skal kunne medføre innstramming sammenlignet med dagens situasjon.

Gjeldende rett i lovens § 5;

§ 5. Salg fra faste utsalgssteder

På helligdager skal faste utsalgssteder som selger varer til forbrukere, holde stengt. På jul-, påske- og pinseaften skal de stenge kl. 16.

Dette gjelder ikke for

1. utsalgssteder som i det vesentlige selger kiosk- eller dagligvarer, og som har en samlet salgsflate som ikke overstiger 100 kvm
2. bensinstasjoner med en samlet salgsflate som ikke overstiger 150 kvm
3. utsalgssteder på campingplasser i campingsesongen
4. utsalgssteder på områder som etter vedtak av fylkesmannen regnes som typiske turiststeder, se sjette ledd
5. salg fra serveringssted
6. salg ved auksjon

7. salg av utstilte gjenstander fra kunstgallerier og lignende
8. salg fra tidsbegrensede utstillinger og varemesser som finner sted i lokaler som normalt ikke blir brukt til salgsvirksomhet
9. utsalgssteder som i det vesentlige selger blomster, planter og andre hageartikler
10. utsalgssteder som i det vesentlige selger lokale husflids- og suvenirvarer
11. utsalgssteder i bygninger for inn- og utsjekking av passasjerer på lufthavner som har tillatelse til avgiftsfritt salg
12. salg av varer i tilknytning til produksjonssteder mv. som er tilrettelagt for turisme.

Faste utsalgssteder kan holde åpent de tre siste søndagene før julaften mellom kl. 14 og kl. 20.

Med salgsflate, se annet ledd nr. 1 og 2, menes gulvflaten i den delen av et utsalgssteds lokale hvor varer beregnet for salg til publikum er synlig utstilt. Lagerrom og oppholdsrom for personale medregnes ikke.

Utsalgssteder som nevnt i annet ledd nr. 1 og 2, og som ikke åpenbart oppfyller kravet om salgsflate, skal ved takst eller på annen tilfredsstillende måte kunne dokumentere salgsflatens størrelse. Dokumentasjonen skal være tilgjengelig ved utsalgsstedet. Mangelfull dokumentasjon medfører at et utsalgssted ikke anses unntatt fra bestemmelsen i første ledd første punktum.

Fylkesmannen kan etter søknad fra kommunen ved forskrift bestemme at et område skal regnes som typisk turiststed, se annet ledd nr. 4, for hele året eller deler av året. Som typisk turiststed kan bare regnes område der salget i de aktuelle periodene hovedsakelig skjer til turister.

Fylkesmannen kan etter søknad gi dispensasjon fra paragrafen her når det foreligger særlige grunner. Avgjørelsen kan påklages til departementet.

Departementet kan gi nærmere forskrifter til utfylling av paragrafen her.

Definisjonen på helligdager er gitt i lovens § 2;

§ 2. Helligdager

Følgende dager er helligdag:

- a) vanlige søndager,
- b) nyttårsdag (1. januar),
- c) skjærtorsdag (siste torsdag før første påskedag),
- d) langfredag (siste fredag før første påskedag),
- e) første påskedag (første søndag etter første fullmåne som inntreffer på eller etter 21. mars),
- f) annen påskedag (første mandag etter første påskedag),
- g) Kristi Himmelfartsdag (sjette torsdag etter første påskedag),
- h) første pinsedag (sjuende søndag etter første påskedag),
- i) annen pinsedag (første mandag etter første pinsedag),
- j) første juledag (25. desember),
- k) annen juledag (26. desember).

Det fremmes følgende forslag til lovendring;

10. LOVFORSLAG

I lov 24. februar 1995 nr. 12 om helligdager og helligdagsfres foreslås følgende endringer:

§ 5 første ledd første punktum skal lyde:

På helligdager som ikke er vanlige søndager, skal faste utsalgssteder som selger varer til forbrukere, holde stengt.

§ 5 tredje ledd:
Oppheves.

§ 5 fjerde ledd – åttende ledd:
Blir nytt tredje ledd – syvende ledd.

I denne høringen fremlegges også alternativt forslag om å legge avgjørende beslutningsmyndighet til kommunen. Til et slikt forlag uttaler departementet blant annet følgende i høringsbrevet;

8.1 Spørsmål om avgjørende beslutningsmyndighet til kommunen

En annen tilnærming til spørsmålet om å utvide rammene for søndagsåpne butikker, kan være å overlate til kommunene å treffe avgjørelse. Det vil da bli opp til lokaldemokratiet å avgjøre om adgangen til søndagsåpne butikker skal utvides i forhold til dagens rammer. Dette vil kunne gi større fleksibilitet enn i dag, og lokale hensyn kan ivaretas.

Hvor omfattende beslutningsmyndighet kommunene eventuelt bør få, vil kunne fastlegges ved utforming av lovbestemmelsen. Flere alternativer kan her tenkes. Det mest radikale alternativet ville være å overlate reguleringsmyndigheten fullt ut til kommunen. Dette ville prinsipielt også kunne gi rom for vedtak om mindre søndagsåpent enn i dag. Departementet legger imidlertid til grunn at det ikke skal kunne treffes vedtak om innstramninger. Et annet alternativ er å beholde dagens regulering, men innføre en ny hjemmel som gir kommunen adgang til å foreta liberaliseringer. Et tredje alternativ kan være å fastholde noe statlig regulering som kommunen vil være bundet av. Det kan for eksempel fastsettes at noen særskilte helligdager og høytidsdagene 1. og 17. mai fortsatt skal skjermes særskilt, men at kommunen får myndighet til å foreta endringer når det gjelder adgangen til holde åpent på vanlige søndager.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om dette kan være et alternativ til departementets primærforslag.

Nytt i denne saken er at høringssvaret ikke skal sendes til departementet, men det skal legges inn i «den digitale løsningen for høringsuttalelser».

Høringsfristen er 30. juni.

Vurdering

Departementets primærforslag innebærer altså at vanlige søndager ikke skal omfattes av stengingspåbudet og at faste utsalgssteder, slik de er definert i loven, kan holdes åpne. For øvrig skal bestemmelsene i nåværende § 5 bestå, med unntak av 3. ledd, som blir strøket som en konsekvens av endringen i § 5 første ledd første punktum.

I tillegg til forenklingsaspektet som blir trukket frem i høringsdokumentet, er det i 9.5.3 trukket frem den konkurransevidningen som over tid har bygget seg opp ved at det er gitt unntak fra loven (12 ulike unntak) for blant annet mindre utsalgssteder og hagesentre. Disse unntakene har blant annet ført til konkurransevidning til fordel for hagesentrene som selger varer i konkurranse med annen faghandel som må holdes stengt på lørdager.

Dette forslaget vil etter rådmannens vurdering innebære en betydelig forenkling i forhold til gjeldende regelverk og kan sies å ta opp i seg en sterkere utvikling over tid mot å kunne

handle i butikker også på vanlige søndager. Den annen side vil forslaget bryte sterkt med manges følelser knytta til at søndager også er helligdager i relasjon til ordinær butikkhandel.

Alternativt forslag er å overlate til kommunene å ta beslutning om adgangen til søndagsåpne butikker skal utvides i forhold til dagens rammer. Dersom det er tilstrekkelig oppslutning om dette vil regjeringen utforme et regelverk som definerer omfanget av kommunenes beslutningsmyndighet og som i sin tur vil bli sendt på høring som på vanlig måte.

Sett fra rådmannens synspunkt vil det ikke være ønskelig å overlate forvaltningen av dette spørsmålet til kommunene. På dette området bør det etterstrebes å få på plass en nasjonal politikk som sikrer mest mulig likebehandling av næringsvirksom og som ivaretar de formål som loven skal verne om.

Oppsummering - konklusjon

Rådmannen legger til grunn at denne saken er av svært prinsipiell karakter og legger den derfor frem uten innstilling.

Ulefoss, 11.06.2015

Rådmannen